

Remissvar avseende,

En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan (SOU 2019:6)

Sammanfattning

Vi anser att det är en mycket bra, tydlig och saklig utredning som utredaren Pam Fredman med kollegor lämnat ifrån sig. Kan utredningen omformas till nya riktlinjer för det akademiska systemet så tror vi att det är en viktig del i att modernisera densamma. Ordet långsiktighet är oftast förekommande vilket är ett nyckelord i sammanhanget liksom ett finansieringssystem till lärosätena som är tidsenligt.

Det är också en tydlighet kring akademins roll i samhället, den rollen behöver bli tydligare och kopplingen till näringslivet starkare och då främst till SME-företag. (Företag med upp till 250 anställda vilket är 99,8% av alla företag). Skälet är att näringslivet har svårt att hitta personer med rätt utbildning. Vi ser också behovet med att det genomförs en särskild utredning kring högskolans roll i det nationella innovationssystemet.

Som remissinstans kan vi ställa oss bakom utredningen i sin helhet, men vill att vissa punkter belyses ytterligare och i vissa fall förtydligas/förstärks.

Inledning

Nedan följer synpunkter och kommentarer till utredningen med hänvisning till de kapitel som finns i utredningsmaterialet.

Principer för en ändamålsenlig styrning

Utredningen lyfter fram tre viktiga principer för ändamålsenlig styrning vilka är, *främja akademisk frihet, främja ett rollsäkert samhällsansvar och främja strategisk handlingsförmåga*. Dessa tre viktiga punkter vill vi understryka och lyfta fram.

Akademisk frihet, kvalitet och ansvarstagande måste värnas.

Att främja ett rollsäkert samhällsansvar, bör bli bättre i framtiden och ett större ansvar behöver läggas på akademin.

Att främja den strategiska handlingsförmågan genom långsiktiga ramar är en viktig punkt både för akademin och samhället. Dagens finansieringsmodell behöver ändras för att akademin skall långsiktigt kunna satsa på utbildningar som fyller ett samhällsbehov och inte styrs av att få hem enkla kurser som ger snabb avkastning på liten insats.

En långsiktig sammanhållen och dialogbaserad styrning

Utredningen pekar på vikten att akademin får långsiktiga mål med ett 10-årigt perspektiv. Detta vill vi understryka som en viktig synpunkt. Det finns en risk i dagens svenska samhälle att utbildningar ändras och ges populistiska namn som fungerar kortsiktigt men som är

nödvändigt för att akademien inte skall tappa studenter till andra lärosäten. Det måste givetvis finnas en kontinuerlig anpassning till utvecklingen i samhället men skälet får inte vara att locka studenter från ett lärosäte till ett annat. Med en långsiktighet och uthållighet så borde detta elimineras till viss del. Akademiens roll är att ge de utbildningar som samhället behöver på lång sikt.

Utbildning och forskning

Vi stödjer starkt förslaget om att lärosätena får ansvar för det livslånga lärandet i form av yrkesverksammas fortbildning och vidareutbildning. Utformas förslaget i nära samverkan mellan näringslivet och det offentliga så är det till viss del ett svar på behovet om att hitta rätt kompetenser och då framförallt till näringslivet. Om detta utvecklas med tanken som utredningen lyfter avseende att två eller flera lärosäten samverkar så kan det i vart fall i den mer tätbefolkade delen av landet kunna ge goda resultat för näringslivet.

Utredningen tar upp problematiken med att stor del av forskningen bygger på ansökningar av projektmedel och att detta är ett problem. Även i denna fråga stödjer vi utredningens förslag om att en större andel fasta medel ges till högskolorna och att "jakten" på pengar minskar. Det går åt alldeles för mycket interna resurser till att jaga medel. Varför inte utveckla ett system likt KK-stiftelsen där det är förhållandevis lätt att ansöka om långsiktiga medel som bygger upp profilområden som stärker akademiens uppbyggnad på lång sikt. Detta förslag ligger i linje med utredningen som föreslår att det blir en bättre samordning mellan finansiärernas olika system. Dagens inriktning från framförallt Vinnova som utlyser vad som anses som viktigt är på sikt kontraproduktivt. Akademien vet bäst själv hur man vill utveckla och då ge stöd till den utveckling som respektive strategis inriktning pekar på.

Vi stöder också förslaget om att aktörer utanför akademiens inre krets utarbetar ett nationellt ramverk för utvärdering av forskningen som är kvalitetsdrivande och som ger god insyn.

Samverkan och samhällspåverkan

Lärosätenas roll som aktiva i samverkansuppdraget behöver stärkas. Det som en gång kallades tredje uppgiften. Utredningen ger en mycket tydlig inriktning kring detta där man anger att "den kunskap och kompetens som finns vid högskolan kommer samhället till nytta" är ett för samhället/näringslivet ett mycket viktigt statement. Att det behövs medel till detta är givet och förslaget i utredningen är en rimlig tanke på hur det kan fördelas. Oftast är det större företag som samverkar med lärosäten medan mindre och medelstora tappar denna möjlighet på grund av att det inte finns något tydligt uppdrag och inga medel för det samma. 99,8 % av alla företag klassas som SME-företag alltså företag med upp till 250 anställda. Förslaget borde gynna denna grupp av företag att samverka med lärosätena vilket i sin tur stärker nationen och Sveriges konkurrenskraft.

Utredningen säger att "högskolans roll i det nationella innovationssystemet föreslås bli föremål för särskild utredning". Ja det är en rimlig och viktig slutsats. Det är angeläget att en sådan utredning görs för att till viss del komplettera STRUT, men också för att tydliggöra högskolans/akademiens roll gentemot det nationella innovationssystemet.

Jämställdhet

Utredningens kapitel 8.3 om långsiktig strategi för ökad jämställdhet är bra och detta ställer vi oss bakom samt förordar att det genomförs enligt förslaget.

Resurstilldelning

Som remissinstans utanför akademien är det svårt att se konsekvenserna av förslaget, men utifrån resonemanget i utredningen så verkar förslaget vara utomordentligt bra. Att lärosätena tvingas arbeta mot ett så kallat rakt ackord är inte tidsenligt. Det ger inte incitament för långsiktighet eller kvalitet. Med detta menas inte att det saknas kvalitet hos lärosätena men det går inte att undvika att fundera kring varför olika lärosäten erbjuder kurser i det som kan betecknas som ABF:s kursutbud. Som utomstående verkar en del kurser vara utformade för att ge enkla pengar in. Detta är givetvis en liten del av hela det akademiska systemet, men det borde inte finnas utan är ett symptom på något annat. Detta något annat är just det finansieringssystem som lärosätena får arbeta under. Utifrån dessa synpunkter anser vi att förslaget om resurstilldelning till utbildning och forskning är bra och driver utvecklingen framåt. Vad som sedan skall vara de exakta summorna överlåter vi till expertisen att bedöma, men principen stöder vi.

Karlshamn 2019-05-13

På uppdrag av Karlshamns kommun

Samuel Henningsson

VD för NetPort Science Park